
Taushetsplikt ved kontroll fra likningsmyndighetene

RETT OG URETT

LARS DUVALAND

Email: lars.duvaland@legeforeningen.no

Den norske lægeforening

Postboks 1152 Sentrum

0107 Oslo

Opplysninger av sensitiv medisinsk karakter bør ikke føres inn i legers timeavtalebok. Dersom dette likevel er gjort, bør opplysningene fjernes før avtaleboken blir overlatt til likningsmyndighetene for kontroll.

Legeforeningen har mottatt spørsmål fra en allmennlege om hvorvidt man har plikt til å fremlegge timebestillingsbøker i forbindelse med bokettersyn fra likningsmyndighetenes side. I legens timebestillingsbok fremkom enkelte sensitive opplysninger om diagnoser og beskrivelser av medisinske inngrep, for eksempel «HIV» og «ab. prov».

Plikten til å medvirke til kontroll av skattemessige forhold er regulert i ligningsloven § 4-10 nr. 1. Etter § 4-10 nr. 2 gjelder fremleggelsesplikten uavhengig av taushetsplikten, med mindre det er tale om dokumenter som

utelukkende gir opplysninger om tredjeperson, med andre ord som ikke er nødvendige for kontrollen av legens skattemessige forhold.

Høyesterett behandlet i 2000 spørsmålet om fremleggelse av en psykologs timebestillingsbøker. Høyesterett kom til at psykologen pliktet å fremlegge timebestillingsbøker, til tross for at pasientenes navn fremgikk. I den saken inneholdt ikke timebestillingsboken pasientenes diagnose, og Høyesterett har derfor ikke direkte tatt stilling til hvorvidt utleveringsplikten gjelder i et slikt tilfelle. Det ble heller ikke tatt stilling til hvorvidt journaler, ev. i sladdet versjon, kunne kreves fremlagt.

Både Høyesteretts argumentasjon og alminnelige personvern hensyn tilsier imidlertid at kontrollhensynet vil være viktig ved vurdering av spørsmålet om sladding av opplysninger, med andre ord om fjerning av opplysningene vil svekke likningsmyndighetenes mulighet for kontroll av skattemessige forhold. Legeforeningen kan ikke se at beskrivelse av diagnoser kan være avgjørende for kontrollformålet i denne sammenheng. Når det gjelder timebestillingsbøker, er det antakelig ulik praksis med hensyn til hvorvidt det fremgår andre opplysninger enn pasientens navn og tidspunkt for konsultasjon. Likningsmyndighetene kan ikke innstille sin kontrollvirksomhet på at slike opplysninger finnes i timebestillingsbøkene, og pasientens medisinske tilstand må uansett antas å være irrelevant for kontrollen. I saken for Høyesterett uttalte også staten at man ikke ville ha motsatt seg sladding av diagnoser dersom dette hadde forekommet.

På denne bakgrunn gav Legeforeningen råd til legen om at slike opplysninger ble fjernet før timeboken ble overlatt til likningsmyndighetenes kontroll, og at legen for fremtiden unnlot å føre slike opplysninger i timeboken, men brukte pasientjournalen til dette formål.

Publisert: 2. desember 2004. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 29. mars 2026.